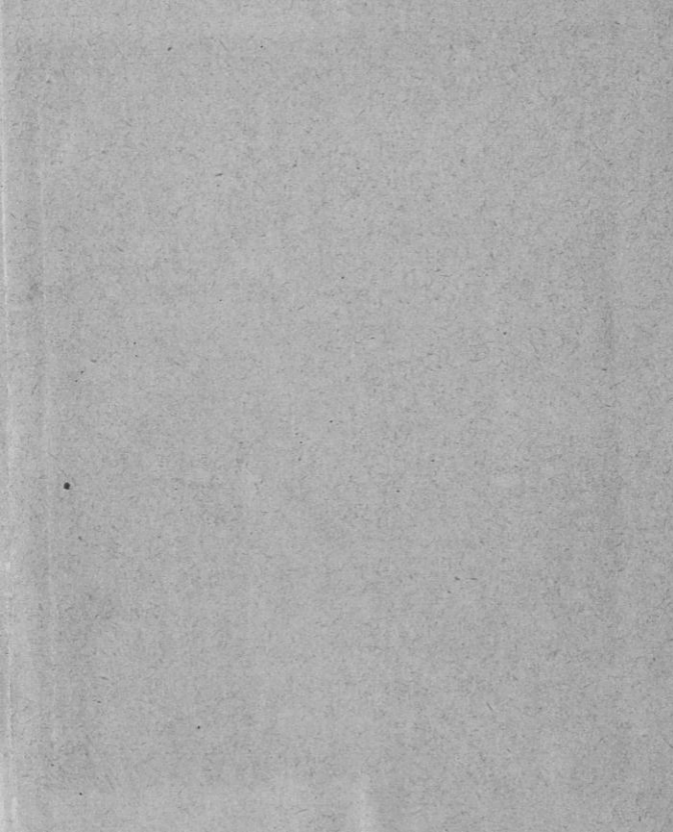

LAGERWALL,
JAAKOT.

Jaakot.

Alkuperäinen kertoelma

J. F. Lagerwallilta.

Turussa, 1855,

J. G. Frenckellin ja Pojan kirjapainossa.

R. G. F. Wesander N:n kustannuksella.

Hinta: 3 kop. hop.

Imprimatur. C. A. Sanmark.

Onnettomin pitäjä kaikilta puolin koko maas-
samme oli muinen Vielisjärwi. Se oli huonoutensa puolesta joutunut sananlaskuksikin *).
Mutta saman pitäjän pelastukseksi, koko Karjalan kuin myös monen maanpaikan ja, woin päättää, koko maamme hnydyksi sai Vielisjärwi erinomaisesti uuraan, kunnollisen ja lujan kirkkoherran Jaakko Steniuksen, jonka taito oli kaikkein edellisten pappein ja Karjalan wirtamiesten ymmärrystä korkeampi. Hän hawaitsi kohta, ettei tämäkään paikkakunta ollut luomisessa jäänyt osattomaksi. Siinä löytyi

---

*) Onkamo kaloilta Kuulu, Hauwikkaalta Hammaslaksi
Mulo muilta suuruksilta, Eiperi sijan lihoilta
Kaawi kaikilta pahoilta, Pitäjiltä Vielisjärwi.

wiljeltämää maata, ehkä kuinkakin weden wal-
laassa, peitettynä enimmiten wedeltä, samma-
lilta ja toisin paikoin kituputlta, paikoin taas
puhtaalta järwiwedeltä. Nämät maat eivät
sitnä tilassa olleet miksikään hyödyksi, waan
pikemmin wahingoksi. Mitä kuwiinki maihin
tylwettiin, sen turmeli soista lewiämä halla
usiampina vuosina, toisinaan niinkin ettei pel-
loista saatu paljo mitään.

Taakko alkoi kohta myönnnyttää seurakun-
taa soita perkaamaan ja kuwaamaan, waan
ei kukaan korwiansakaan kallistanut, kaikki
keskustelivat waan siitä, "kuinka kuwitsakin
maissa halla panee wiljat, niin että näissä
soissa ei ole toiwomistakaan hallain häwiä-
mistä". He eivät tietäneet, että soiden kui-
wattua halla häwiää maasta ja että suot kui-
wattuna eivät ole aremmat wilulle kuin muut-
kaan maat, ja aurinkokin soiden mustassa

pinnassa erinomaisella tavalla edistää viljan kasvamista. Niitä on vaihteellinen ensin saada viljelysmaitse, mutta sitten ne ovat kemiaammät khyntää kuin paras pelto ja sontoa niihin saapi tuluksestaan, toisinaan liijaksikin, jos kesä on ollut perin kuiva. Niistä ei talvi ollenkaan hävitä orasta; jos sitä on ollut syksyllä, niin on kewaälläkin.

Tultuansa wahan waroihin osti Gaakko huonompia ja halvempia tiloja soiden wälipaikoilta, kuivasi suot ja teki niistä peltoja ja niittuja, ja sai senkautta huonommista hyviä kasvumaita.

Esimerkit waikuttawat enemmän kuin sanat ja saarnat. Pitäjätö seurasi niitä. Kaitseki suot, jotka olivat järwien pintaa ylempänä, kuivattiin. Niistä saatiin sitten waroja etujen edistymiseen, elämän parantamiseen,

Komiampain asuntojen rakentamiseen ja kelloisemman vaatteen varustamiseen.

Saakko herätti heidän halunsa ensimmään edistystä niin hyvin luonnollisissa kuin hengellisissä asioissa, sanalla sanoen: täyttämään kaikkia laameamman sivistyksen vaatimuksia.

Hän ei jättänyt koskaan seurastansa Iestiansä eikä keppiänsä enempiä kuin kirjojansa sakaan. Ja ehkä hän oli ymmärryksensä vuoksi ennättänyt paljo edemmä sen aikaisia ihmisiä, niin otti hän kuitenkin waarin olewaisen ajan vaatimuksista.

Ei hän kurittanut lasta, joka ei osannut lukea, sen osaamattomuuden sai äiti kostaa, ja seuraawaisilla lukuwuoroilla oli sama lapsi tarkka lukija, niin että usiasti sai Rowastilta jonkun palkinnon omaksi ja muiden kehoituksiksi.

Kaikesta määrästä kätöfsestä kuritti hän lujalla kädellä. Joka ei ottanut waaria hänen neuwoistansa ja waroitussistansa, se sai tuntea hänen lujuuftansa, ja hänen parannus-koneensa waikuttiwat paljo wäkisemmin, kuin jotakuta wuosikymmentä aikaisemmin annettu waltakunnan laki, josta he eiwät tunteneet ainoakaan sääntöä eiwätkä siis tietäneet ottaa waaria; hänen sääntönsä sitä vastaan tuntuivat luhin asti ja niitä seurattiin samoin muusakin kuin luvun puolesta. Ruin tulet aattona eli juhlanan heidän iloisiin, kauriisiin ja puhtaisiin tupiinsa, niin näet Dyplian pöydällä ja sitä luetaan ahkerasti ja osataanki lukea.

Suja oli ukko omallekin perhekunnallensa. Hänen wanhin poikansa, joka oli isänsä kaima, tuli Upsalan yli-opistosta opettawaisena Maisterina kotiin ja isä wei hänen myötän-

sä johonkun erinäiseen paikkaan, jossa hän
 asetti poikansa puuroa keittämään, jota hän
 ei kuitenkaan, ehkä suuresti oppinut, saatta-
 nut tehdä isänsä mielen mukaan; sentähden
 säväntti ukko häntä sanoen: "Sinä pölä! mi-
 nä olen monia tuhansia taalaria kustantanut
 sinua mieheksi saattaisiani, ja sinä et osaa
 yhtä jauhopuuroa pohjaan polttamata keittää,
 jota minun tyhmimmät piikani taiten toimit-
 tavat." Tämä ei ainoastaan koštenut herra
 Maisterin korvaa, näpistipä se sydäntäkin;
 jonkatähden hän kohta pyrki Upsalaan takai-
 sin. "Wai Upsalaan", sanoi isä; "sinä me-
 net Porwoon ja annat wihkiä itses minulle
 apulaiseksi" "En koakaan", wastasi poika.
 "Wai et", sanoi ukko ja antoi Saakolle kor-
 walle, antoipa toisellekin sanoen: "Entö mi-
 nä sentähden ole kustantanut tuhansia taala-
 ria että saada sinusta apua." Samassa il-

maantui Jaakolle niin palawa hengellinen kutsumus, että hän sanaakaan lisäämätä Pie-
lisen pitäjän onneksi seurasi isänsä neuvoa ja
aika ajottain kaikkia hänen neuvojansa ja
esimerkkejäänsä.

Ukko Jaakko antoi tiloistansa, joita hän
oli wäljentänyt ja parantanut, etuisimman,
Sarkkilan, sotalle pojallensa Simunalle ta-
sautukseksi siitä, ettei hänen koulunsa ollut mak-
sanut tuhansia taalaria niinkuin toisten poi-
kain. —

Ukkoa kutsuttiin Korpi-Jaakoksi; poika sai
nyhtäläisellä ansiolla nimen Koski-Jaakko.

Hänen päästyä kirkkoherraksi isänsä siaan,
olivat jo kaikki suot, jotka olivat järvien
pintaa ylempänä, kuivatut. Jaakko ei siihen
seisahtanut; hän alkoi koskia siwota. Sen-
kautta laskeuntui Pielisjärwi, laskeuntuipa
wielä moni muukin liki tienoilla olewa lam-

mi, ja yksi suurempikin, Herajärvi, läksi matkaansa Pusonlahteen, josta wesi oli Pielisjärwen wajenneissa tyhjentynyt. Se antoi samoin kuin ne muut alenneet järwet kuivatavia soita ja heinämaita, ja sen pohjalla ilmaantui wäskä, jota Herajoen pajastossa sulataan.

Pielisjoen warrella leweni heinämaita, niin että monet monituiset niistä owat lawi-
ammat kuin filmä kannattaa.

Pielisjärwi edistyi aika ajaltaan niin ettei se ole järempänä muita pitäjiä. Nykyjään on se kahtena, Pielifen ja Nurmeksen, ja jo on määrätty Suuwanki kappeli eri pitäjäksi. Koko Karjalassa kiitoksella mainitaan näitä molempia Saakkoja; ja kuin he kerran tekivät alun, niin onkin kaikki se maanpaikka noston nousemistaan etuisuudessa.

Sarwingin järven puolentaminen, jonka talonpoika Nuutinen aivan yksinään aikaan saatti, antoi vielä enemmän hyötyä, kuin Herajärvi kaikella maskellansa, Glomantsin, Liperin ja Pielisen pitäjille. Ja suurin työ tästä laatu on par'aikaa tekeellä, ison Höytiön wajentaminen. Siitä saapi Pielisen kylä Rompala ja usiammat Liperin ja Suuman kylät paljon hyötyä. Eteläis puoli on syvä jyrkkä rantainen ja kiviäinen, mutta pohjais pää on laaka ja mutapohjainen.

Ilman näitä Saakkoja olisivat nämät työt jääneet ken tiesi kuinka kauvaksi tekemättä ja kufatiesi ei Saimankaan kanawa vielä olisi tekeellä.

Ilmaantui vielä yksi kaima heille. Arkkipispa Turussa Saakko Tengström, oppilainen, oppitoweri ja erinomainen ystävä Koski-Saakolle. Heidän kirjawaihhteensa lafautti Koski-

Zaakon tuolema (w. 1809). Kuin mainittu Arkkipispa kuuli mistä! minä olin tosin, niin sanoi hän: "Noh, johan Koski-Zaakon wi:reä kynä on lakastunut", ja kuin minä vastasin: "Jo hän Herrassa nukkui", niin todisti hän: "Wahinko, wahinko! oli hänelle tosin ikää sallittu, waan wahan semmoisia miehiä löntty; mahtaneeko kukaan hänen jälkiänsä, ei parsia myöten waan toimiansa seurata?"

Hän kokiikin itse seurata. Hän waikeutti että Suomeen saatiin koskenläski-seura, jossa hän oli kiivas jäsen.

Korpi-Zaakon pojista Martti oli Kompro:min Tuomarina. Seuraten isänsä ja weljensä esimerkkiä, siivosi hän Uttran kosken, rakensi siihen sahan ja myllyn, joitten kanssa hän yhdisti lohi- ja siika-pyhynnön; siivosi Ralunvirran että lotjat (isot lauttapaatit) pääsewät kulkemaan, laitti siihenkin kalapyhynnön

samoin kuin Siikakoskeen, ja paransi soita
 kuimailten tilojansa Joensuuja ja Muloşa.

Yksi heistä wietti aikaansa Lomiişan Maa-
 herran istuimessa, josta sai Kammerierin ni-
 men, ja kuin sama istuin muutettiin Heino-
 laan, niin hän teki itsellensä niillä paikoilla
 tilan Suosaarekkeessa; hän myi welijillensä
 tilansa Karjalassa, osti Suotaipalen ja ru-
 pesi soita perkaamaan. Wuonna 1803 kylwi
 hän 50 (?) tynnyriä ruista ja ei saanut yh-
 tääkään (?) jyvää, parjasimat nauro-narrit.
 Mutta Korpi-Saakon poika ei semmois-
 ten lipilarein puheista huolinut. Nykyjään
 maksettiin samasta Taipalesta 138,000 (sata
 kolmekymmentä kahdeksan tuhatta) hopia rup-
 laa. — Naurakaanpa wielä, kellä halu on!

Yksi Korpi-Saakon pojista oli Sulkawal-
 la Rowastina.

Sieneekö ollut samaa meljeskuntaa Särki-
 maaran Stenius, joka asui tilallansa, jossa
 ”peltoja ja nurmia oli suosta soikkettuna, we-
 telästä kellottuna, ettei niitä suoksi tunne-
 taan.”!

Jos joku saattaisi tietoa antaa, jos ja
 miten Saakot vaihtuivat Pielisjärviläisten
 vapaukseksi Willi Simunan af Flechtin or-
 juudesta, niin halulla jatkaisin tätä tekoani.

673

Kirjakauppias R. G. F. Wefander'in kustantamia
kirjoja myytävänä kaitisissa kirjakaupoissa:

Hengellisiä Kirjeilmiä, koti-kehoituksiksi. Walit-
tuja Amerikan Kirjoitusseuran NewYorkissa Hengelli-
sistä kirjeilmistä. 1:nen Nide. Hinta: sidottuna 20 f.
nidottuna 12 kop. hop.

Luostari-Beljekset. Tutelma A. Dehlenschläger'
iltä. A. Warelius, suomentaja. Huoennettu hinta 10 f.

Ismaeli. Tutelma J. Mosén'iltä. A. Warelius,
suomentaja. Huoennettu hinta 5 kop. hop.

Enon Opetuksia, Luonnon asioista. Antero Wa-
reliuselta. 1:nen Nsa. Hinta 15 kop. hop.

Hyödyllisiä ja Huwittawaisia Lukuja. Illan wiet-
teeksi lapsille toimitettu Kalle Kallen pojalta. Hinta
5 kop. hop.

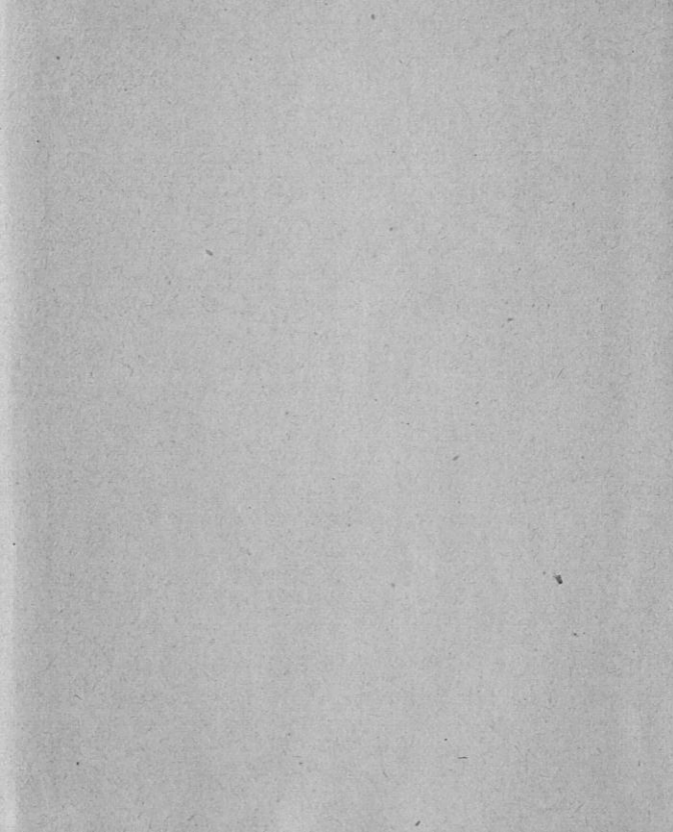
Uuden vuoden Namuruško. Kertoelma Iso-Ai-
tiltä. Suomennettu Kalle Kallen pojalta. Hinta 3 f.

Sota-Paulu. Omistettu Suomen maantiloille
jaetuille sota-sankareille Isänmaan Ystävältä. Hinta
1 kop. hop.

Näitä kirjeja isomman joukon suorasten minulta
ostettua, Rauman kaupungissa, saapi kuudennen
kappaleen hinnata.

R. G. F. Wefander N:i.

Luom. kausiok. 1.

439725

